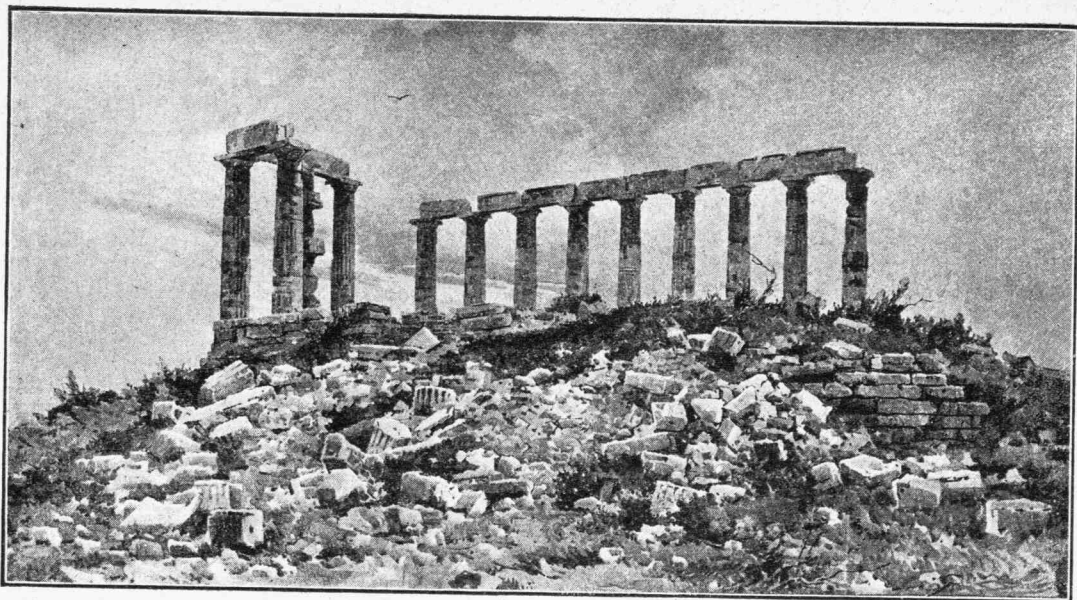

ΣΟΥΝΙΟΝ

(εἰκὼν ἐξ ὑδατογραφίας Α. Γιαλλινᾶ)

τιαν. Ὁ πάπας ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ γῆς θεωρούμενος ἦτο τὸ πᾶν. Εἰς τὰ νεύματα αὐτοῦ ἔπρεπε πάντες νὰ ὑποκύπτωσιν ὡς εἰς χρησμὸν Πυθίης· οἱ ἐπισκεπτόμενοι αὐτοὺς ἔπρεπε νὰ ἀσπάζωνται τὸν πόδα των· βασιλεῖς παρόντες ἱππεύοντες τοῦ πάπα ἔπρεπε νὰ κρατῶσι τοὺς ἀναβολεῖς τοῦ ἵππου του· εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους του καὶ ἡγεμόνες καὶ μητροπολίται καὶ ἀρχιεπίσκοποι καὶ σύνδοι ἔπρεπε νὰ δεικνύωσι τελείαν ὑπακοήν· μόνον ἀδείχ παπικῇ ἡδύνατο νὰ γίνηται τοπικὴ ἢ οἰκουμενικὴ σύνοδος καὶ αἱ ἀποφάσεις των μόνον ἐὰν ἐλάβανον τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ πάπα εἶχον ἰσχύν· εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ πάπα ὀριζόμενα πνευματικὰ δικαστήρια, ἰδίως τὰ τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως, ὄφειλον νὰ ὑποτάσσωνται πάντες· ὁ δὲ ἀφορισμός, ἡ εἰρκτὴ καὶ ἡ πυρὰ ἦσαν τὰ φοβερά ὄπλα, ἅτινα ὁ παπισμός μετεχειρίζετο κατὰ παντός ἀνθισταμένου εἰς τὴν βούλησίν του. Ἡδύνατο δὲ νὰ ἀφορίσῃ καὶ ὀλοκληρὸν χώραν, ἀπαγορεύων πᾶσαν ἱεροτελεσίαν ἐν αὐτῇ καὶ κλείων τὰς ἐκκλησίας αὐτῆς, ἢ ἐπιβάλλων τὴν τρομερὰν τῆς ἀπαγορεύσεως ποινὴν (interdictum). Τοιαύτη ἡ παντοδυναμία τῶν παπῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας. Ἰνα δὲ νομιμοποιηθῶσι πάντα ταῦτα τὰ δικαιώματα, τὰ παρέχοντα τῷ πάπα ἀπεριόριστον ἐξουσίαν καὶ εἰσάγοντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τέλειον δικαστικὸν δεσποτισμὸν ὅλος ξένον τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἀρχαιοτητι, δικαιώματα διὰ τῶν ὁποίων περιεβλήθη ὡς εἶδομεν κατὰ μικρὸν ὁ παπισμός ἐνεκα τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων ἐν τῇ δούσει ἢ τὰ ὅποια ἐξ ἁλαζονείας καὶ γνησίας βωμολοχικῆς οἰήσεως ἐσφετερίσθη, ἐπλάσθησαν κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα αἱ ψευδοισιδώρειοι λεγόμεναι διατάξεις (Decretales pseudoisidorianae), περιέχουσαι πλαστὰς ἀρχαίων παπῶν ἐγκυκλίους, πλαστοὺς κανόνας ἀρχαίων συνόδων, πλαστοὺς ἀρχαίων βασιλέων νόμους, δι' ὧν πάντων ἐζητεῖτο νὰ δειχθῇ, ὅτι ἡδῆ ἡ ἀρχαιοὶς εἶχε περιβαλεῖ τοὺς ἐπισκόπους τῆς Ρώμης διὰ τῶν μεγάλων καὶ ἀπεριόριστων τούτων ἐξουσιῶν. Εἰς τὰ πλαστὰ δὲ ταῦτα κείμενα προσετέθη κατὰ τὴν αὐ-

τὴν ἐποχὴν καὶ ἡ ἀπόκρυφος δωρεὰ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου (Donatio Constantini), καθ' ἣν δῆθεν ὁ πρῶτος οὗτος χριστιανὸς αὐτοκράτωρ μεταθέτων τὴν ἐδραν του εἰς τὸ Βυζάντιον, ἐδώρησε τὴν Ρώμην τῷ ἐπισκόπῳ αὐτῆς. Τὰ πλαστὰ ταῦτα κείμενα, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη ὀλοκληρὸν τὸ οἰκοδόμημα τοῦ παπισμοῦ μετὰ ταῦτα, ἐπιστεύοντο καθ' ἅπαντας τοὺς μέσους αἰῶνας, αἰῶνας ἀμαθείας, ἀκρισίας καὶ δεισιδαιμονίας, ὡς γνήσια, ἕως οὗ κατὰ τὸν Ις' αἰῶνα καὶ ΙΖ' ἡ κριτικὴ ἐπιστήμη ἐξήλεγε τὴν νοθείαν αὐτῶν τοσοῦτον πασιφανῶς, ὥστε ἠναγκάσθησαν καὶ ἐν Ρώμῃ νὰ ἀναγνωρίσωσιν αὐτήν. Ὡστε ὁ παπισμός ἐλέγχεται στηριζόμενος ἐπὶ ἀποκρύφῳ, τῶν Κλημεντίων, τῆς Δωρεᾶς τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τῶν Ψευδοισιδωρείων διατάξεων.

Τὴν αὐθαίρετον ταύτην καὶ ἀπεριόριστον παπικὴν παντοδυναμίαν ἤρχισαν βαρέως νὰ φέρωσι καὶ αὐτοὶ οἱ δυτικοὶ λαοὶ εὐθὺς ἅμα ἀρξάμενοι νὰ φωτίζωνται ἀπὸ τοῦ φωτός τῆς παιδείας καὶ νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τοῦ μεσαιωνικοῦ σκότους, οὐτινος προῖον ἦτο ὁ παπισμός. Ἡ ἐποχὴ αὕτη εἶναι ὁ ΙΕ' αἰὼν, ἢ οἱ χρόνοι τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν. Ἐκπαιδευόμενοι καὶ πολιτιζόμενοι οἱ λαοὶ δὲν ἡδύνατο τοῦ λοιποῦ ἀγογγύστως νὰ φέρωσι τοιοῦτον ζυγόν, τυφλῶς δηλ. καὶ ἀνεξετάστως νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὰς αὐθαίρετους διαταγὰς τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης. Οἱ βασιλεῖς ἤρξαντο ἤδη ἀπὸ τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν Φιλίππου τοῦ ὠρλίου, νὰ ἀποσείωσιν ἀφ' ἐαυτῶν πᾶσαν ἐξάρτησιν ἀπὸ τῶν παπῶν. Οἱ ἐπιστήμονες ἀφ' ἑτέρου ἐν τοῖς Πανεπιστημίῳις ἤρξαντο νὰ ἐξεγείρωνται κατὰ τῆς παπικῆς κηδεμονίας, ὅφ' ἦν ἐτέλουν τὰ γράμματα κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας, καὶ νὰ καταπολεμῶσι τὴν στενὴν ἐκείνην καὶ μωρὰν μοναχικὴν παιδείαν, τὴν σχολαστικὴν καλουμένην καὶ νὰ ζητῶσι νὰ ἀντικαταστήσωσιν αὐτήν δι' ὕγιους νέας παιδείας μὴ διχαστρεφούσης διὰ σοφισμάτων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ὡς ἐπραττεν ἐκείνη, ἀλλὰ ὀδηγούσης εἰς τὴν ἀληθὴ καὶ γνησίαν ἀναπτύξιν τῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπι-